

Interview

Maartje (24) vormt menselijk schild voor Palestijnse boeren. 'Opeens dacht ik: ik moet daarnaartoe'

- Geerlof de Mooij

Haarlems Dagblad. 22-08-24, 08:56 | update: 22-08-24, 10:39

Maartje Baart op de boerderij van de Palestijnse familie Nassar © NOS Stories

LeidenStudente Maartje Baart ging viral nadat ze bij de NOS vertelde over haar reis naar bezet Palestijns gebied. Een heldin werd ze genoemd. Zelf kiest ze liever voor: een menselijk schild van liefde. „Ik ben gewoon een meisje van 24 dat het absurd vindt dat dit gebeurt.”

„Heb je het gelezen?” De woede is hoorbaar in haar stem als Maartje Baart telefonisch over het zoveelste geweldsincident op de Westbank vertelt. Een menigte van meer dan honderd kolonisten trok het dorp Jit binnen, gewapend met stenen en molotovcocktails. Ze staken huizen en auto's van Palestijnen in brand en schoten een jongen van 23 dood.

De studente aarzelt even. Ze is net terug in Nederland, en ze wil mensen niet afschrikken om net als haar af te reizen naar de Westelijke Jordaanoever. „Maar dit soort dingen gebeuren wél.”

Daags voor de brute aanval in Jit was Maartje zelf op de Westbank. Op een filmpje van de NOS is te zien hoe de masterstudent met een jerrycan water langs verschroeide olijftakken loopt op een Palestijnse boerderij, nadat onbekende mannen een week eerder brand hadden gesticht. In het filmpje vertelt boer Daoud Nassar dat vrijwilligers als Maartje de enige bescherming vormen tegen geweld van Israëlische kolonisten.

De boerderij van de familie Nassar ligt op een heuveltop in de buurt van Bethlehem en is omringd door vijf Israëlische nederzettingen. De Tent of Nations, zoals het familieproject heet, is een begrip

onder Palestina-activisten. Jaarlijks komen er honderden vrijwilligers van over de hele wereld, waaronder Nederland, helpen om de olijfbomen, druiven en andere gewassen te onderhouden.

Maartje Baart probeert de schade van brandstichting door kolonisten te herstellen. © Eigen foto

Oorlogsgebied

Maartje is een van die vrijwilligers. Als kind was ze al begaan met het lot van de Palestijnse boeren. „Mijn vader was dominee en reisde vaak naar Israël en de Palestijnse gebieden. En dan kwam hij thuis met hele verhalen. Over de checkpoints die overal zijn, en de Palestijnen opsluiten. Over de zwarte watertanks op de huizen van Palestijnen, omdat ze geen toegang hebben tot stromend water.”

De verhalen maakten een blijvende indruk. Op haar vijftiende bezocht Maartje voor het eerst de boerderij van de familie Nassar. Dat deed ze samen met haar vader. Drie jaar later keerde ze terug. Ze ging naar Israël tijdens haar tussenjaar en bezocht ook de Palestijnse gebieden. Ze bleef daarna contact houden met de Palestijnse boeren. „En deze zomer dacht ik: ik moet ernaartoe.”

Omdat ik westers ben en blank, dien ik als een soort menselijk schild.

Maartje Baart

Afgelopen maand reisde Maartje naar de Westbank. Wat ze daar aantrof, kan ze alleen maar een oorlogsgebied noemen. Sinds 7 oktober, die eerste bloedige dag van de Gaza-oorlog, is het geweld overal opgelaaid. Niet alleen in Gaza maar ook op de bezette gebieden, waar kolonisten met semi-automatische wapens rondlopen. „Mensen die het goddelijke recht claimen om daar te wonen”, zegt Maartje. „Ze zien Palestijnen als een vies beest, een insect, dat op hun land loopt.”

Ze zoekt even een artikel op. Sinds 7 oktober kwamen op de Westbank minstens 633 Palestijnen om het leven bij aanvallen door kolonisten. „Dat zijn er bijna 3 per dag”, zegt ze. „Dat is toch bizar?”

Ingesloten tussen de kolonisten zijn de Palestijnen op zichzelf aangewezen. En op vrijwilligers uit het westen, die een soort menselijke schild vormen voor de Palestijnse boeren. „Dat heb ik ook in dat filmpje van de NOS verteld”, zegt Maartje. „Het klinkt absurd, maar zo werkt het. Als blanke westerlingen hier zijn, dan denken de kolonisten: we laten ze maar even met rust.” Ze zucht. „Ik ben een meisje van 24, maar omdat ik westers ben en blank, dien ik als een soort menselijk schild.”

Moederland

Het lot van de familie Nassar staat niet op zichzelf. Hun verhaal vertoont veel overeenkomsten met dat van duizenden andere Palestijnse families. Al is er ook een verschil, zegt Maartje. „Hoe moeilijk ze het ook hebben, ze hebben tenminste hun land nog. De meeste Palestijnen kennen dit geluk niet. Die zijn alles al kwijt. Hun land is al afgepakt, gestolen, vernield.”

Ze zucht. „Dus het is goed om te beseffen, als ik over die boerderij vertel, dat zij de uitzondering zijn. Hoe cru dat ook is.”

Ik moet oppassen dat de woede niet de overhand neemt.

Maartje Baart

Want hier zit de crux, zegt ze. Het verlies van het moederland. „Palestijnen hebben een diepe connectie met het land waarop ze geboren zijn. Zeker boeren, die met hun handen het land bewerken. Het land voedt de mensen, en geeft ze leven. En nu worden ze met geweld van dat land verdreven. Dat is hartverscheurend.”

Het is hartverscheurend, en het maakt haar boos. „Gewone Palestijnse burgers worden systematisch gediscrimineerd en achtergesteld. Ze worden vermoord, verdreven en verhongerd. Niet alleen in Gaza, maar ook op de Westbank. Het is alsof ze voor de rest van de wereld niet bestaan, alsof hun levens niet tellen.” Ze is even stil en zucht. „Het roept een mix van onmacht en woede bij me op. Ik ben helemaal geen boos persoon, maar ik moet oppassen dat de woede niet de overhand neemt.”

Op sociale media kreeg ze lof na haar optreden in het NOS-item. Een heldin werd ze genoemd. Onzin, vindt ze zelf. „Ik ben gewoon een meisje van 24 dat het absurd vind dat dit gebeurt.” Ze roept iedereen, van welke politieke kleur ook, op zich te verzetten tegen het geweld, de discriminatie en de verdrijving. „Want het is niet normaal dat dit gebeurt, dat kinderen opgroeien in dit apartheidssysteem, als een soort tweederangs mens.”

Wij wel, zij niet

Wat de situatie voor haar nog pijnlijker maakt: ze kent het onderwerp van dichtbij. „Ik zal je een voorbeeld geven”, zegt ze. „En oké, dit is iets kleins. Maar het valt wel alles samen.” Ze is even stil. „Een Palestijnse meid die ik sprak in Bethlehem, is enorm fan van Taylor Swift. Maar door haar afkomst, door waar ze geboren is, zal ze nooit een concert kunnen bijwonen. Zelfs al had ze al het geld van de wereld. Het is voor haar gewoon niet weggelegd. Het is niet eens een optie.”

Ze zucht. „Kijk”, zegt ze, „ik houd óók van Taylor Swift. En ik ben wél naar haar concert geweest, twee maanden terug. En dat was supervet. Toen ik die Palestijnse meid de filmpjes liet zien... echt, haar ogen lichtten gewoon op. Dat vond ze zó gaaf. En...”

Opnieuw stilte. „Nogmaals, dit is iets superkleins. Het komt niet in de buurt van het leed dat je dagelijks op tv ziet. Maar tegelijkertijd zegt het alles.”

Nog een voorbeeld. „Toen ik naar Tel Aviv vloog zat het vliegtuig vol met meiden die net als ik naar Amsterdam waren geweest, voor het concert van Taylor Swift. Jonge Israëlische meiden.”

Ze is weer even stil. „Nogmaals, het is zo'n onschuldige, klein ding. Maar in dat beeld, in dat contrast, zit een wereld van leed verscholen. En dat, dát, is waar het hier om gaat. Wij wel, zij niet.”